

Basisgroep Sociale Zekerheid

<http://www.cda.nl/Basisgroep-Sociale-Zekerheid>

Secretariaat: lesleyhiltten@gmail.com / 06-38016810

Basisgroep Sociale Zekerheid

OPEN FORUM Nieuwsbrief 25 28 februari 2016

redactie: Fred Mosk, Dick Anen, Chris Wessels

redactieadres: f.mosk@zonnet.nl (06-10185794)

Basisgroep Sociale Zekerheid

Open Forum verschijnt twee keer per jaar op papier en digitaal (voorafgaand aan de reguliere CDA-congressen). Daarnaast geeft de *Basisgroep* maandelijks een digitale *Open Forum Nieuwsbrief* uit. Wilt u dat *Open Forum* en de *Open Forum Nieuwsbrief* aan u **toegezonden** worden dan kunt u dat melden bij het secretariaat van de *CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid*: Ganehastraat 66, 1363 XA Almere/ lesleyhiltten@gmail.com

Met onze activiteiten, onze inspirerende en positief kritische rol, maar ook met onze bladen, willen we binnen het *CDA* een rol van betekenis blijven vervullen. Heden ten dage is deze meer dan wenselijk en verdient de *Basisgroep* bijzondere aandacht.

De *CDA-Basisgroep* bestaat in 2016 dertig jaar. U kunt ons daarbij **financieel** steunen. Uw financiële bijdrage is vrijwillig en uiteraard zeer welkom. Deze kunt u overmaken op rek. nr. IBAN NL 87 RABO 0144 0570 69 op naam van CDA - Basisgroep Sociale Zekerheid o.v.v. donatie. Wij danken u bij voorbaat voor iedere bijdrage groot en klein.

<u>Voorwoord van de eindredacteur Open Forum</u>	2
<u>Armoede</u>	3
<u>Sociale huurmarkt verder onder druk</u>	5
<u>Huisvesting terug in het politieke brandpunt</u>	6
<u>De CDA Basisgroep Sociale Zekerheid in Europa</u>	9
<u>Commentaar</u>	15
<u>Oprichting van Platform tegen Zwartwerk</u>	16
<u>Weer interessante artikelen en sites gevonden</u>	18
<u>Efficiënt duurzaam gebruik van onroerend goed</u>	18

Voorwoord van de eindredacteur Open Forum

Voor u de Nieuwsbrief van februari 2016. Wederom weer vol met informatie over armoedebeleid. Deze Nieuwsbrief is dit keer vooral interessant voor politici en bestuurders die zich bezig houden met het sociaal beleid en/of sociaal woningbeleid. Nieuw rijksbeleid maakt het voor woningbouwcorporaties moeilijker om ruimer beleid te voeren gericht op de lokale en regionale vraag. Door de vluchtelingenstroom komen er ook veel nieuwe statushouders op de woningmarkt. Vraag en aanbod komen hierdoor sterk onder druk te staan.

Zowel ons Tweede Kamerlid Erik Ronnes als John van Nimwegen, directeur/bestuurder van een woningbouwcorporatie en tevens fractievoorzitter van het CDA in Heemskerk, gaan hierop in.

Verder een uitgebreid terugblik en verwijzing naar de Europese Sociale Week. Een artikel over zwartwerken en Europa door onze Europarlementariër Jeroen Lenaers. Uiteraard bijdragen van onze voorzitter van de Basisgroep Sociale Zekerheid Arend Jansen en bijdragen van Nico van Jaarsveld. Ook is er een kort artikel van mijn hand.

In ieder geval wens ik u weer veel leesplezier en kennisverrijking.

Fred Mosk

Armoede

Een bericht, eigenlijk twee. Amper 62 rijken bezitten samen evenveel als de armste helft van de wereldbevolking, dat is 3,6 miljard mensen. Vijf jaar geleden waren dat nog 388 rijken. Dit is een bericht van Oxfam Novib. Een beetje cynisch: er komen steeds minder rijken, maar de afvallers hebben nog wel een behoorlijk kapitaaltje. Het zal in ons land in verhouding er net zo aan toe gaan, denk ik.

Als we het over armoede hebben in ons land is dat natuurlijk altijd geënt op onze leefstijl en samenleving. Een goede kennis van mij heeft een klein ontwikkelingsproject in Nepal en daar gaat hij regelmatig naar toe. Hij zegt dan ook, daar is armoede echte armoede. En dat is natuurlijk zo. Maar je kunt de beide armoedesituaties niet vergelijken. Wanneer ben je hier arm? Volgens het Nibud kun je van het minimum niet leven, behalve als je van alle toeslagen gebruik maakt die er zijn, dan red je het net.

Een van de grootste oorzaken is dat de vaste lasten langzamerhand zo hoog zijn dat dit nauwelijks of niet op te brengen is. Bijvoorbeeld de premies van de zorgverzekering, plus eigen bijdrage. Die premies en bijdragen blijven maar stijgen. De huren zijn de laatste jaren ook explosief gestegen en de woontoeslag is minder geworden. En ook de energierekening - hoe gek het ook klinkt bij dalende olieprijzen - stijgt elk jaar. Ook de premies van verzekeringen waar je in dit land niet buiten kunt moeten ook maar op te brengen zijn. Die vaste bedragen zijn bedragen waar je geen invloed op hebt. Zo komen tegenwoordig nog al wat mensen in de schuldhulpverlening. Gemeenten en de landelijke overheid zouden naar dat fenomeen nog meer eens goed moeten kijken. Met name naar de kosten

van deurwaarders. Ik weet niet door wie die tarieven worden vastgesteld. Wat ik wel weet is dat die kosten soms 1/3 of nog meer van de schuld zijn. Want als je je rekeningen niet meer kunt betalen krijg je meestal bezoek van de deurwaarder. Sommige mensen in de schuldhulpverlening kunnen geen kant op, zij zitten klem. En dan wordt je ook nog met deze incassokosten geconfronteerd. Het rare is dat veel stadsbanken, waar men vaak heen gaat om geld te lenen, vooral in het begin als men geconfronteerd wordt met achterstand, dat met die stadsbanken moeilijker te onderhandelen is als met andere eisers van vaste lasten. Die anderen zijn meestal nog wel bereid om regelingen te treffen.

Maar er is ook iets anders aan de hand dat hier wel verband mee houdt.

Langzamerhand is duidelijk dat alleen de rijken en diegenen met goedbetaalde banen profiteren van de welvaartstijging. Nog maar een tiental jaren geleden had je een middenklasse die goed was te duiden. Maar die middenklasse bestaat niet meer.

Je moet het tegenwoordig in drieën knippen. De top van de middenklasse, het middensegment en de onderkant. De top redt zich nog wel, maar het middensegment en de onderkant komen tegenwoordig klem te zetten. De

onderkant zat al jaren klem. Tegenwoordig komt ook het middensegment in de problemen, te klein voor tafellaken, te groot voor het servet. Bijvoorbeeld een huis kopen is er niet bij. Maar huren met de nieuwe wetgeving is behoorlijk prijzig.

Recht op woontoeslag hebben ze niet. En zo geldt dat voor meerdere dingen.

Horen ze bij de arme-banen-sector? Ook niet.

Twee boeken die zich met arm en rijk bezig houden hebben de laatste tijd aandacht getrokken: de boeken van Thomas Piketty en Joris Luyendijk. Piketty laat zien wat er gebeurt met de kloof tussen arm en rijk. Rijk groeit door, de onderkant staat stil al tientallen jaren. Joris Luyendijk laat zien hoe de graaiers en rovers te werk gaan.

Alle voelhorens voor reflectie zijn weg. Een goed voorbeeld: Leander, het afgesplitste bedrijf van Nuon, dat gas en elektriciteit en andere netwerken beheert, de topmannen verdienen daar 4 ton. Ze hebben toegezegd hun salaris in vier jaar tijd te verlagen naar 228.000 euro (anders moeten ze waarschijnlijk naar de voedselbank). Maar ze willen niet naar de nieuwe normen van 178.000 die voor ministers gelden. Waarschijnlijk is dat voor hen een minimumloon waar ze niet van rond kunnen komen. De gedeputeerde van Gelderland (Marking, VDD), een soort kloon van Loek Hermans wat bijbaantjes betreft, vindt dat de heren al genoeg hebben ingeleverd in vier jaar. Zo zie je maar dat sommige politici hand en spandiensten verlenen aan die graaiers aan de top. Ze zijn misschien wel met hetzelfde sop overgoten. Zowel Luyendijk als Piketty waarschuwen voor de gevolgen van de groeiende kloof tussen rijken en armen. De sociale verhoudingen raken uit het evenwicht. Het wordt een bedreiging voor de sociale vrede en de sociale samenhang.

Steeds meer mensen keren zich van de politiek af onder het motto “zakkenvullers zijn het, ze doen toch waar ze zin in hebben, luisteren kunnen ze niet meer, en ze

houden die goed verdienende topbestuurders de hand boven het hoofd". En zo groeit de kloof tussen burgers en bestuurders maar door. Totdat er iemand de macht grijpt waar niemand gelukkig mee is. De Staten van Gelderland zouden die twee bestuurders de laan uit moeten sturen, zonder WW of wachtgeld. Er zijn er genoeg met dezelfde capaciteiten die met minder loon genoeg nemen.

Armoede is een relatief begrip. Maar als je er in Nederland in zit is het net als elders in de wereld: ordinair overleven. En de afkeer tegen de graaiers en politici neemt alleen maar toe. Waar staat ons CDA eigenlijk in deze niet te ontwijken principiële discussie? Het nieuwe verkiezingsprogramma zal daar duidelijkheid over geven. Het eerste partijprogramma van Bob Goudzwaard zou hier best eens van pas kunnen komen.

Arend Jansen

Sociale huurmarkt verder onder druk

Veel mensen wachten al jaren op een sociale huurwoning. En de wachttijd blijft oplopen. Inmiddels is de duur voor het krijgen van een huurwoning in Nederland gemiddeld naar 7 jaar gestegen. Met de enorme toestroom van vluchtelingen wordt deze wachttijd alleen maar groter.

Vluchtelingen die een verblijfsstatus hebben krijgen nu nog met urgentie recht op een sociale huurwoning, maar de kritiek op dit systeem groeit. Terecht, vindt het CDA, want Nederlanders die vaak al jarenlang op een wachtlijst voor een sociale huurwoning staan moeten daardoor nog langer wachten. De onvrede zorgt er ook voor dat het draagvlak voor de opvang van vluchtelingen snel kleiner wordt.

Het CDA pleit er al langer voor om dit systeem te wijzigen, en eindelijk krijgen wij steun van het kabinet. De minister heeft hiervoor een wetswijziging voorbereid. Maar zolang de toestroom niet gestopt kan worden zullen er alternatieven ontwikkeld moeten worden, en daar ligt het probleem. Het kabinet heeft de bal bij gemeenten neergelegd om 10.000 extra woningen te realiseren. Dit komt nog niet

echt van de grond, het duurt te lang en volgens het CDA kan dit ook niet zonder de benodigde financiële middelen.

Gemeenten worden onvoldoende financieel tegemoetgekomen in de kosten die gemaakt worden voor de huisvesting van asielzoekers, inclusief de maatschappelijke begeleiding die gerelateerd is aan de huisvestingstaakstellingen. De CDA-motie hierover kon niet rekenen op een meerderheid van de Tweede Kamer. Op aandringen van het CDA zijn er uiteindelijk toch afspraken gemaakt tussen Minister Blok en VNG voor een financiële tegemoetkoming richting gemeenten. Daarnaast heeft het CDA voorgesteld dat alleenstaande vreemdelingen met een verblijfsstatus met meerdere mensen in een woning mogen worden gehuisvest. Gelukkig kon dat voorstel wel rekenen op een meerderheid van de Kamer.

Maar vluchtelingen zijn niet de enige oorzaak van de grote druk op de huurmarkt. Het CDA is van mening dat los van het vluchtelingenvraagstuk er op veel plekken in Nederland een onbalans is van vraag en aanbod. Alleen door nieuwe sociale huurwoningen te bouwen en te zorgen voor doorstroming naar het middensegment kunnen er kansen ontstaan voor degene die nu al lang op een betaalbare woning zitten te wachten.

Erik Ronnes
CDA Tweede Kamerlid
Woordvoerder Wonen

Huisvesting terug in het politieke brandpunt

De sociale woningbouw in Nederland geldt internationaal nog altijd als een lichtend voorbeeld. Juist voor mensen met lage inkomens bieden woningcorporaties in Nederland fatsoenlijke woningen tegen een nette prijs. Fenomenen als banlieues, caravanparken of krotwoningen zijn Nederlanders vreemd en dat is een groot goed. Woningcorporaties zijn doorgaans betrouwbare verhuurders met oog voor de menselijke aspecten. De Nederlandse verhuurmarkt is dankzij een gericht huisvestingsbeleid, de situatie van pandjesbazen, huisjesmelkers en sjacheraars,

zoals we dit tot midden jaren zeventig kenden, inmiddels wel voorbij. Zo ver het goede nieuws.

Is er dan slecht nieuws, hoor ik u denken? Nee dat niet maar aandacht blijft geboden als het om de (sociale) huisvesting gaat. Het onderwerp staat weer prominent op de politieke agenda. Haast ongemerkt is er de laatste jaren namelijk veel veranderd op dit ook politiek gevoelige thema. Zonder dat u het zich wellicht bewust bent, is de Nederlandse **volkshuivering** verandert in sociale huisvesting. Waar in het verleden mensen uit diverse inkomensgroepen een thuis vonden in een woning van een corporatie, is daar wettelijk nu slechts nog plaats voor bewoners met een (bruto) huishoudensinkomen tot krap €35.000,- per jaar. Huishoudens met een modaal of hoger inkomen zijn aangewezen op de koop of vrije sector huurmarkt, met huurprijzen vanaf €710,- per maand. Deze veranderingen roepen nieuwe vraagstukken en marktspanningen op. Misschien een aantal vragen in een notendop.

De behoefte aan sociale huurwoningen neemt in grote delen van het land sterk toe onder andere als gevolg van inkomensdalingen door de economische crisis, tijdelijke arbeidscontracten en nationale en internationale migratie. Helaas kunnen corporaties niet veel nieuwbouw meer realiseren. Dit is zeker een gevolg van de Verhuurdersheffing; een extra belasting op de inkomsten van corporaties van circa 1 tot 2 volledige maanduren per woning per jaar. Dit is meer dan significant voor de investeringscapaciteit van (zelfs rijke) corporaties. Daarnaast is het bovendien moeilijk om betaalbare bouwgrond te vinden voor de nieuwbouw van sociale huurwoningen. Daarvoor zijn de corporaties tegenwoordig bijna geheel afhankelijk van gemeenten, die het financieel ook moeilijk hebben en de grond liefst duur verkopen.

De woningzoekenden in de sociale huursector zijn maatschappelijk en economisch verhoudingsgewijs vaak niet de sterkste groepen. Door de extramuralisering in de zorg dienen daarnaast ook aandachtsgroepen (bijvoorbeeld uit de psychiatrie) die tot voor enkele jaren in een instelling of bijzondere woonvorm woonden, een

plekje in de sociale woningvoorraad te krijgen. Vaak gaat dat goed, maar in een aantal gevallen leidt dit tot moeilijk hanteerbare problemen in wijken met bewoners die toch al extra aandacht verdienen.

En wat dacht u van al die ouderen die thuis blijven wonen als gevolg van het ‘scheiden van wonen en zorg’? Ook dit roept nieuwe beleidsvragen op, op het gebied van woningaanpassing(en), (mantel)zorg, en eenzaamheid. Scheiden van wonen en zorg wordt vaak te romantisch voorgesteld. Het beeld wordt opgeroepen van ouderen die gelukkig in de ‘eigen’ woning mogen blijven wonen. Maar de werkelijkheid is weerbarstiger. Zo woont bijvoorbeeld vijfentachtig procent van alle dementerenden (nog) zelfstandig. Wie ziet er in uw gemeente op toe dat dat goed gaat?

De huurders zelf zien ondertussen een steeds groter deel van hun inkomen aan woonlasten besteed. Alhoewel de jaarlijkse huuraanpassingen voor de laagste inkomens de laatste jaren relatief bescheiden zijn, hun inkomen, uitkering AOW en pensioen stegen niet of nauwelijks. De zwemclub, de klaverjasvereniging, de ouderen soos, en de sjoelvereniging kunnen worden bezuinigd, maar zijn wel de schakel met de sociale omgeving die juist voor hen die geen (dagelijks) werk hebben en/of gepensioneerd zijn onmisbaar is om eenzaamheid en isolement te vermijden.

Het is dus goed voor het CDA om alert te blijven op dit complexe huisvestingsdossier en om de sociale en maatschappelijke vraagstukken verbonden aan het huisvestingsdossier te kennen en aan te pakken. Bijvoorbeeld om te voorkomen dat deze vraagstukken, zoals we in het buitenland vaak zien, zich in de oudere corporatiewijken concentreren.

Het lokaal bestuur heeft hierin een belangrijke rol. De nieuwe woningwet biedt gemeentebesturen daarvoor ook een vernieuwd en uitgelezen instrument, de zogenaamde lokale ‘prestatieafspraken’. Met dit instrument kunnen op basis van

een gemeentelijke woonvisie samen met huurders en corporaties toetsbare resultaatafspraken worden gemaakt, over zaken als toegankelijkheid, beschikbaarheid, prijsstelling, spreiding, nieuwbouwmogelijkheden, woonruimteverdeling en maatschappelijke ondersteuning.

Samenwerking loont en prestatieafspraken kunnen daarbij helpen. De vereniging van woningcorporaties (AEDES), de VNG en de Woonbond hebben daarom gezamenlijk een handreiking gemaakt. Deze is te vinden op:

<http://www.aedes.nl/binaries/downloads/woningwet-in-de-praktijk/handreikingen/20150924-handreiking-prestatieafspraken.pdf>

Ook landelijk spelen er op het huisvestingsdossier actuele vragen. Welke huisvestingsoplossing bieden wij bijvoorbeeld aan huishoudens met lagere middeninkomens, nu er in de sociale huisvesting voor hen geen plaats meer is en een koopwoning onbereikbaar is? In ieder geval één belangrijk thema voor het verkiezingsprogramma.

John van Nimwegen
Directeur/bestuurder Woningbouwcorporatie
Fractievoorzitter CDA Heemskerk

De CDA Basisgroep Sociale Zekerheid en Europa

Hierbij treft u een kort verslag van de 6e Europese Sociale Week (ESA). Deze 6e ESW heeft als titel meegekregen:

Alles nieuw — Radicale evolutie creëren
Sociale Dialoog met toekomst

Voorzitter Herbert Metzger opende de bijeenkomst met de titel: Europa heeft positieve impuls nodig. Hij verwijst naar twee jubilea die het congres een bijzondere lading geven: het 125 jarig bestaan van het Rerum Novarum van paus Leo XIII en van het Christelijk Sociaal Congres.

Metzger: “Mooi dat we voor het eerst te gast zijn in Nederland, dat nu voorzitter is van de Europese Unie. Ik hoop dat er een positieve invloed vanuit gaat.” Dat is volgens de ESA-voorzitter juist nu van belang: “Europa heeft een impuls nodig om de harten van de mensen weer te bereiken. In de 28 lidstaten steekt een verschijnsel als nationalisme steeds meer de kop op. Solidariteit is dan niet meer denkbaar. Toch is Metzger hoopvol gestemd; “De grote crisis kan ook een grote kans zijn.”

Op het congres zal gesproken worden over de oplossingen die de christelijk-sociale beweging kan brengen. Het gaat dan om de zorg voor het milieu, de effecten van robotisering, digitalisering, de eerlijke verdeling van arbeid en de economie in het dienst stellen van mensen. Als afsluiting is er een theologische visie.

CNV-voorzitter Maurice Limmen geeft aan dat er een einde gemaakt moet worden aan de sociale dumping. Er is volgens hem op dit moment veel scepsis over Europa. De vraag is: helpt Europa ons of maakt het de problemen alleen maar groter? Het vrij verkeer van werknemers lijkt in principe goed geregeld. Problemen ontstaan als bijvoorbeeld Roemenen tegen lagere lonen in Nederland gaan werken. Dan is er geen gelijk speelveld meer. Het CNV lobbyt in Europa voor verandering van de regels, om een einde te maken aan sociale dumping. Limmen: “Het is hoog tijd, we hebben resultaten nodig en snel!” Hij wijst ook op de fraudegevallen die in Nederland onvoldoende worden aangepakt. “We zijn soms nalatig, er zijn te weinig inspecteurs.”

Ook hij gaat in op de vluchtelingen crisis. “Het is belangrijk dat we het met elkaar bespreken als christelijk-sociale beweging. Het debat wordt nu beheerst door politieke extremen, maar vanuit het centrum kan je zoeken naar oplossingen.” Voor Limmen staat voorop dat je vluchtelingen moet helpen, de humanitaire benadering. Maar de onrust onder de bevolking moet serieus worden genomen.

Hem wordt vaak de vraag gesteld of hij voor of tegen Europa is. De CNV voorzitter zegt dan altijd voor Europa te kiezen. “Om maar de vroegere Franse president Mitterand te citeren: nationalisme is oorlog.

De voorzitter van het Europese centrum voor arbeidsvraagstukken (EZA) Bartho Pronk dankt ‘de Drie Musketers’, CNV, SBI en Socires voor het organiseren van het congres. “Het is een uitdagende tijd, daarom is het thema radicale evolutie.” Pronk hoopt op een wetenschappelijk en theologisch hoogstaand debat.

“De crisis is nog niet voorbij. In 1973 duurde het negen jaar. Als je het zo berekent, eindigt het pas in 2017. Dan is er een nieuwe tijd. Mensen reageren heel anders in een crisistijd, oorlog of vrede.”

Hij schetst het verschil in de belevingswereld van gewone burgers en die van de financiële sector. Voor veel mensen is geld alleen een middel om iets te kopen. Maar de geldstromen die over de wereld gaan zijn inmiddels groter dan het verkeer van goederen. Volgens Pronk is dat een gevaarlijke ontwikkeling.

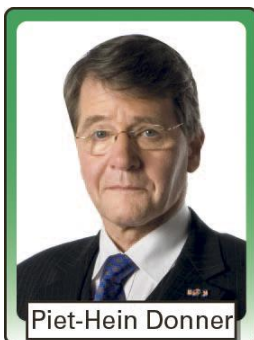
De voorzitter van de Europese Commissie Jean Claude Juncker spreekt de gasten toe in een videoboodschap. Hij voelt zich met hen verbonden door de sociale dialoog. Juncker ziet economisch herstel, maar ook tegenwind. “De crisis is nog niet voorbij. Er zijn veel werklozen en kinderen die opgroeien in armoede.”

De Europese Unie wil hen nieuwe hoop bieden door het investeringsplan. “Dat begint te werken. Er is al 50 miljoen euro aan besteed.” Juncker pleit verder voor nieuwe solidariteit en gelijk loon voor gelijk werk op dezelfde plaats.

Lord Maurice Glasman neemt iedereen mee naar zijn eigen jeugd en zijn katholieke opvoeding. Zijn moeder zei ooit tegen hem: ‘Waar een wil is, is een weg’. Maar in de politiek geldt nu een heel andere regel: ‘Alleen als er een weg is, komt er ook een wil’. “We zijn het gevoel voor richting kwijt. Het is onverdraaglijk dat het kapitalisme zo dominant is geworden. Dat leidt tot exploitatie en ondergang van de natuur.” Glasman stelt zich de vraag wat in deze situatie van verwarring nog gezond verstand is. Hij zegt ‘als jood’ eerst altijd het slechte nieuws te brengen. Dat is dat de oude katholieke sociale waarden zijn geminimaliseerd door het marktdenken. “Het nieuwe is dood, het oude moet nog geboren worden. De politiek heeft geen gemeenschappelijk doel. Er is geen weg.”

Toch is er volgens hem ook nog goed nieuws, als je uitgaat van de menselijke natuur. “De mens is een sociaal wezen dat anderen nodig heeft om mens te zijn. We zijn afhankelijk van elkaar. Liefde en werk is belangrijk.” Hij wijst op het Engelse begrip voor een vrouw die in verwachting is: in labour.

Steeds meer mensen zouden beseffen dat ze het niet alleen kunnen. Verder willen ze zich niet zien als alleen maar een economische eenheid, een productiekracht. Glasman merkt dat de bevolking zich verlaten voelt, in de steek gelaten door de politiek. Die zou hen veel meer moeten betrekken bij projecten. Anders blijft het erg abstract.

Vicevoorzitter van de Raad van State Piet Hein Donner vindt de huidige ontwikkeling binnen Europese samenwerking uiterst zorgelijk. “Grenzen herrijzen weer en staten verwijten de Europese Unie gebrek aan daadkracht, terwijl ze eerst de rem daarop hebben aangetrokken. Als we de Europese samenwerking verliezen, vallen we terug op structuren van onmacht die per definitie onrechtvaardig zijn.”

Die groeiende onmacht noemt Donner de meest zorgelijke ontwikkeling van deze tijd. Nog erger dan de inkomensverschillen en anonimisering doordat je steeds minder geholpen wordt door machines in plaats van mensen. Het zijn trends die de droom van een rechtvaardige economische orde alleen maar verder weg brengen.

Volgens Johan Verstraeten is dit het moment van de waarheid. Wat is de brug tussen de vijfde Europese Sociale Week in Oostende en de zesde in Doorn? Dit soort conferenties zijn in elk geval geen eilanden op zich, stelt Verstraeten, hoogleraar theologie aan de katholieke universiteit in Leuven. De Europese Unie is in de afgelopen twee jaar sterk veranderd. Er is sprake van een crisis, een keerpunt. Dat heeft een aantal oorzaken.

In de eerste plaats is er het vluchtelingenprobleem dat na de Tweede Wereldoorlog nog nooit zo groot is geweest. “Die migratie zal niet stoppen”, voorspelt Verstraeten. Veel landen weigeren hun aandeel te leveren in het opvangen van vluchtelingen. Er is een ongegronde angst voor islamisering. Maar volgens de feiten is maar 0,4 procent van de hele Europese bevolking vluchteling in 2017. Toch roept Sarkozy in Brussel dat Schengen dood is en dreigt de metafoor van Margareth Thatcher, het Fort Europa, werkelijkheid te worden. De vluchtelingen-crisis leidt tot een klimaat van intolerantie en een anti-moslimbeweging.

Tweede grote verandering na ‘Oostende’ is de opkomst van terrorisme, zoals de aanslagen in Parijs. Leaders raken bezeten door veiligheid, ook als het ten koste gaat van fundamentele waarden. “We zijn in oorlog”, klinkt het.

Als derde ontwikkeling noemt Verstraeten het internationale conflict met Rusland. De Koude Oorlog lijkt helemaal terug en de VS verhoogt de defensie-uitgaven. Verder is er in een aantal landen een opleving van radicaal nationalisme. Wat in de afgelopen jaren gebleven is, is de economische crisis die Zuid-Europa nog steeds in de greep heeft. De werkloosheid is hoog.

Verstraeten vindt dat Europese leaders geen antwoord hebben op deze vraagstukken: “het is als Hamlet, to be together or not to be together, that’s the question. Er is geen leiderschap. Mijn analyse is een waarschuwing. We zijn op het moment van de waarheid gekomen. We kunnen niet meer over de problemen praten als vroeger. De crisis is een moment van reflectie.” Ondanks dit sombere beeld, ziet de hoogleraar theologie ook nog wat lichtpunten. “We kunnen leren van de toekomst terwijl het ontstaat.” Een positieve ontwikkeling is bijvoorbeeld het bewustzijn voor klimaatverandering, dat in Parijs resultaten opleverde bij de conferentie.

Verder zijn er nieuwe initiatieven als lokale energieproducenten. Er is een tegenbeweging van solidariteit op gang gekomen: mensen nemen een vluchteling in huis. En er is collectieve rouw na de aanslagen in Parijs.

De politiek zou volgens Verstraeten de mensen weer ruimte moeten bieden om samen te leven. De toekomst vereist visie, de tegenwoordige tijd vraagt om actie. Als we daar niet op reageren kunnen de toekomstige generaties ons de schuld geven.”

Volgens Irene Mandl verandert de arbeidsmarkt drastisch. Eurofound heeft uitgebreid onderzoek gedaan naar trends op de arbeidsmarkt in verschillende Europese landen. Er zijn 66 case studies gemaakt.

De veranderingen ontstaan door de wens voor flexibiliteit.

Mandl heeft 9 trends op de arbeidsmarkt ontdekt en geeft een paar voorbeelden.

- Strategic employee sharing: inhuren van personeel voor bepaalde taken door een groep werkgevers.
- Jobsharing: 1 werkgever, meer werkenden voor 1 job
- ICT based mobile work: hoogopgeleid personeel werkt thuis of in een koffietent.
- Crowd employment: online platform waarin opdrachten worden geplaatst.

“De trends zullen leiden tot structurele veranderingen van de arbeidsmarkt. Die gaan niet meer weg. Mensen moeten er bewust van zijn.” Verder pleit ze voor een uitwisseling van ervaringen en lessen die geleerd worden. Het is ook belangrijk dat er een vangnet komt (Safety net). Er zijn werkenden die geen volledig inkomen meer verdienen en die ook niet terug kunnen vallen op een sociale verzekering.

Het beeld van de trends geeft grond voor een levendige discussie met de zaal. Een deelnemer verhaalt over de opkomst van zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers)

in Nederland. “Veel van die mensen hebben een lag inkomen. Deze trend is geen verbetering. Dat moeten we niet willen. “ Het probleem is bekend bij Eurofond. De organisatie doet onderzoek naar zzp’ers.

Tot hier een korte weergave van de 3-daagse bijeenkomst. Voor een volledig overzicht van hetgeen is gezegd en van alle sprekers wijs ik u op de site:

www.esw6.eu.

Nico van Jaarsveld

Commentaar

Bij het UWV hebben ze eindelijk in de gaten gekregen dat mensen die niet goed thuis zijn in de ingewikkelde regelgeving (ons door Den Haag opgelegd) en zich vergissen, of niet goed thuis zijn op de digitale snelweg: geen bedrog plegen als ze verkeerde gegevens verstrekken. Eindelijk een doorbraak. Ons hele sociale stelsel heeft als basis: mensen met een uitkering plegen vaak of altijd fraude. Er is dus eindelijk een begin gemaakt om deze gedachte te doorbreken.

V&D is failliet, 8.000 mensen op straat, met toeleveringsbedrijven meegerekend ongeveer 10.000. Voor de radio zei iemand: waarom worden die banken wel geholpen met miljarden, geld van ons allemaal, en zulke bedrijven als V&D niet. Goede vraag om eens over na te denken. Ik denk dat die banken een monopolypositie hebben waar de staat niet om heen kan. Die banken denken blijkbaar: Als wij fouten maken springt de staat toch wel bij. Anders dondert toch alles in elkaar. **Is dat nu fraude?** In ieder geval komen er nu weer veel mensen bij met dezelfde ervaring als de leden van de basisgroep.

De ene na de andere thuiszorgorganisatie valt om verpatst hun totale thuiszorgorganisatie aan andere ondernemers, die zeggen wel uit te kunnen met de

(wurg)tarieven door gemeenten opgelegd. Mensen die afhankelijk zijn van zorg of die die zorg verlenen zijn koopwaar geworden en zitten klem tussen allerlei belangen. Veel bestuurders, raadsleden, kamerleden, zijn volgens mij het zicht kwijt op wat er precies gebeurt en laten Gods water over Gods akker lopen. Letterlijk zou dat goed uit moeten pakken, maar in de praktijk lopen we met zijn allen een wereld in waar niemand zich happy voelt. Behalve diegenen die denken dat ze met nog meer knijpen er beter van worden. Met gevolg dat thuiszorgers aan hun lot worden overgelaten, geen begeleiding of scholing en geen functioneringsgesprekken meer. Als gevolg van deze praktijk wordt steeds meer een beroep gedaan op mantelzorgers en het gevaar is dat veel mantelzorgers overbelast worden. Het is de plicht van elke gemeenten om inzicht te krijgen in de “werkomsandigheden” van deze mantelzorgers. Want veel mantelzorgers komen pas tot de conclusie dat ze overbelast zijn als het te laat is. Daar kom je alleen maar achter door met iedereen huiskamergesprekken te voeren. Sommigen wachten daar al jaren op. De vraag is in hoeverre politici nog grip hebben het dossier van de huishoudelijke hulp. Hoe lang gaat dat goed?

Arend Jansen

Oprichting van Platform tegen Zwartwerk

De oprichting van een Europees platform tegen zwartwerk is een feit. Afgelopen week hebben we hiermee ingestemd. Het nieuwe platform wordt een overlegorgaan voor de Europese Commissie, de sociale partners (werkgevers- en werknemersverenigingen) en nationale arbeidsinspecties. De doelstelling is om zwartwerk in Europa in kaart te brengen, en om dit soort ongewenst werk uiteindelijk via de verantwoordelijke nationale instanties aan te pakken. Het platform zal met name een rol spelen bij het onderling uitwisselen van informatie, best practices en ervaringen door de nationale bevoegde instanties. Zwartwerk is al het werk dat wettelijk toegestaan is, maar niet aan de overheid wordt gemeld. De 'schaduwconomie' in Europa is groter dan die van andere ontwikkelde economieën als de VS en Japan, en bedraagt gemiddeld 18,4% van het

Bruto Binnenlands Product. De voornaamste bron van 'undeclared work' is het zwartwerk zoals we dat allemaal kennen, maar dankzij onze inspanningen gaat het platform zich ook specifiek richten op schijnzelfstandigheid en brievenbusmaatschappijen. Bij schijnzelfstandigheid staat iemand officieel als zelfstandig ondernemer te boek, terwijl diegene in werkelijkheid bij een werkgever in loondienst is. Dit doet afbreuk aan de sociale bescherming van de betreffende werknemer en de werkgever kan de afdracht van bepaalde sociale premies ontlopen. Een brievenbusmaatschappij is een onderneming die is opgericht om gebruik te maken van de zogenoemde mazen in de wetgeving. Zo'n onderneming verleent zelf geen diensten aan klanten, maar dient slechts als 'voorgevel' voor diensten die door de eigenaars worden verstrekt. In de praktijk heeft een dergelijk bedrijf vaak alleen een postadres in een land waar het belastingklimaat gunstiger is en ontwijkt op deze manier de belastingverplichtingen in het land waar het zijn daadwerkelijke activiteiten uitoefent. In het algemeen leiden dit soort praktijken dus tot slechtere arbeidsvoorwaarden voor werknemers en oneerlijke concurrentie tussen bedrijven. Het op te richten platform gaat deze ongewenste constructies onderzoeken en bestaande zwaktes in de handhaving van Europese regels signaleren. Ook krijgt het platform een stimulerende taak bij de grensoverschrijdende samenwerking tussen de nationale instanties.

Uit de Nieuwsbrief februari 2016 van Jeroen Lenaers

Weer interessante artikelen en sites gevonden

Om te beginnen wil ik u wijzen op de site van Knooppunt Kerken en Armoede. Deze organisatie geeft nu regelmatig een Nieuwsbrief uit rond het thema armoede.

In september 2014 is de Transitiecommissie Sociaal Domein (TSD) door het kabinet ingesteld om een vinger aan de pols te houden bij de decentralisaties in het sociaal domein. Dat was nadat de Algemene Rekenkamer zich nogal kritisch had uitgelaten over de beheersbaarheid van de hele decentralisatieoperatie. Eigenlijk adviseerde de Algemene Rekenkamer om het proces uit te stellen. Zo niet, dan moest op zijn minst een commissie in het leven worden geroepen die de ontwikkelingen binnen de gemeenten zou volgen. Die commissie werd de TSD met als opdracht om het transitie- en transformatieproces twee jaar lang 3D-breed te volgen. De TSD heeft nu een essay gepubliceerd die voor gemeentelijke bestuurders interessante informatie bevat. Deze essay is van januari 2016 en te vinden op www.transitiecommissiesociaaldomein.nl.

In het Nederlands Juristenblad van 15 mei 2015 staat een interessant artikel van Gijsbert Vonk, genaamd **Kwetsbare verzorgingsstaat, Over juridische aspecten van ernstige armoede in Nederland**.

Deze bijdrage gaat in op juridische beperkingen die in de weg staan aan een beroep op het sociale vangnet voor de allerarmsten. Het gaat hierbij om categorische uitsluitingen, drempels in de wet en de uitvoeringspraktijk en de gevolgen van een rigide handhavingsbeleid. Hierdoor raken kwetsbare personen afhankelijk van allerlei restvoorzieningen, zoals de maatschappelijke opvang, de bed-bad-broodregelingen en de voedselbank. De kwaliteit van dit 'vangnet onder het vangnet' is niet om over naar huis te schrijven: juridisch slecht gearticuleerd, versnipperd en vatbaar voor erosie. Wat kan worden gedaan om de kwaliteit van het vangnet voor de allerarmsten te verbeteren?

Efficiënt duurzaam gebruik van onroerend goed

Lege kantoorgebouwen, lege kerken en straks ook nog lege grote winkelpanden. Wat moeten wij er nu mee? Slopen en voor nieuwbouw gaan? En wat voor nieuwbouw dan? Is dit ook geen vorm van kapitaalvernietiging dat op enigerlei wijze wordt doorberekend aan het nieuw te ontwikkelen complex?

Door al deze ontwikkelingen ontstaat steeds meer een verpauperde binnenstad. Vooral middelgrote steden hebben hier steeds meer mee te kampen. Volgens projectontwikkelaars is het zeer kostbaar om al dit soort panden om te bouwen tot wooneenheden. Maar als je kiest voor sloop, wat moet je dan terug ontwikkelen, zodanig dat er nog enig rendement wordt gehaald? Zo houdt een ieder de hand op de knip en gebeurt er niets.

Wellicht is het te overwegen om als overheid, nu de rente toch al laag is, de komende jaren een maatschappelijk ontwikkelingsfonds in het leven te roepen, die het mogelijk maakt om kantoorpanden, kerkgebouwen en wellicht ook grote winkelpanden, om te vormen tot wooneenheden, waarbij het ontwikkelingsfonds de onrendabele top financiert. Veel van dit soort panden zouden zeker goed beschikbaar gemaakt kunnen worden als starterswoning of seniorencomplex. Een betaalbare woning voor een grote groep van woningzoekenden met een kleine beurs. Het zou ook goed geschikt kunnen worden gemaakt voor de steeds maar groeiende groep van middenklasse die niet voor sociale huur in aanmerking komen, maar voor wie de vrije markt ook onbetaalbaar is.

Ik sluit niet uit dat met een relatief gering bedrag veel kan worden bereikt. Ik heb het dan niet eens over het ontstane werkgelegenheidsaspect en de leefbaarheid van vele binnensteden.

Misschien kan dit idee verder worden uitgewerkt in het nu te schrijven verkiezingsprogram. Als Wobke Hoekstra hiervoor nog mensen zoekt, mijn e-mail staat in de Nieuwsbrief.

Fred Mosk

Basisgroep Sociale Zekerheid